

Διάλεξη 11^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Το αγιορείτικο δίκαιο

Σκοποί ενότητας

1. Μελέτη του εσωτερικού δικαίου που διέπει την κοινότητα Αγίου Όρους

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το αγιορείτικο δίκαιο

Το αγιορείτικο δίκαιο και οι πηγές ΤΟΥ

Το αγιορείτικο δίκαιο αυτοτελώς περιλαμβάνει διατάξεις που ανήκουν σε διάφορους κλάδους του δημοσίου δικαίου. Οι κλάδοι αυτοί είναι:

1. Συνταγματικό δίκαιο σχετικά με τον καθορισμό της θέσης του Αγίου Όρους μέσα στο κράτος, την οργάνωσή του και τα προνόμια που του έχουν παραχωρηθεί.
2. Το διοικητικό δίκαιο ως προς το σύστημα διοίκησης που επικρατεί στη χερσόνησο του Άθω.
3. Το δημόσιο διεθνές δίκαιο ως προς τους κανόνες του αγιορείτικου δικαίου που αποτέλεσαν αντικείμενο διεθνών συμβάσεων.
4. Το δικονομικό δίκαιο, αστικό και ποινικό, για την απονομή της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης στο Άγιο Όρος.

Οι πηγές του αγιορειτικού δικαίου

Οι κύριες πηγές του αγιορειτικού δικαίου είναι:

- το α. 105 του συντάγματος
- ο καταστατικός χάρτης του Αγίου Όρους
- ο κοινοτικός του νόμος, δηλαδή το νομοθετικό διάταγμα 10| 16/9/1926
- διάφοροι παλαιότεροι και νεότεροι ειδικοί νόμοι.

Άρθρο 105 του συντάγματος

Παράγραφοι:

1. Η χερσόνησος του Άθω από τη μεγάλη Βίγλα και πέρα, η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, είναι σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του αυτοδιοίκητο τμήμα του ελληνικού κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σε αυτό παραμένει άθικτη. Από πνευματική άποψη το Άγιο Όρος διατελεί υπό την άμεση δικαιοδοσία του οικουμενικού πατριαρχείου. Όλοι όσοι μονάζουν σε αυτό, αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια μόλις προσληφθούν ως δόκιμοι ή μοναχοί χωρίς άλλη διατύπωση.
2. Το Άγιο Όρος διοικείται σύμφωνα με το καθεστώς του από τις είκοσι ιερές μονές του μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρη η χερσόνησος του Άθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτο. Η διοίκησή του ασκείται από αντιπροσώπους των ιερών μονών οι οποίοι αποτελούν την ιερά κοινότητα. Δεν επιτρέπεται καμιά απολύτως μεταβολή στο διοικητικό σύστημα ή στον αριθμό των μονών του Αγίου Όρους, ούτε στην ιεραρχική τάξη και τη θέση τους προς τα υποτελή τους εξαρτήματα. Απαγορεύεται να εγκαταβιώνουν στο Άγιο Όρος ετερόδοξοι ή σχισματικοί.

Άρθρο 105 του συντάγματος (2)

3. Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορείτικων καθεστώτων και του τρόπου λειτουργίας τους γίνεται από τον καταστατικό χάρτη του Αγίου Όρους τον οποίο, με σύμπραξη των αντιπροσώπων του κράτους, συντάσσουν και ψηφίζουν οι είκοσι ιερές μονές, και τον επικυρώνουν το οικουμενικό πατριαρχείο και η βουλή των Ελλήνων.
4. Η ακριβής τήρηση των αγιορείτικων καθεστώτων τελεί ως προς τον πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του οικουμενικού πατριαρχείου και ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του κράτους, στο οποίο ανήκει αποκλειστικά και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας.
5. Οι πιο πάνω εξουσίες του κράτους ασκούνται από τον διοικητή, του οποίου τα δικαιώματα και καθήκοντα καθορίζονται με νόμο. Με νόμο καθορίζονται η δικαστική εξουσία που ασκούν οι μοναστηριακές αρχές κι η Ιερή Κοινότητα, καθώς και τα τελωνιακά και φορολογικά πλεονεκτήματα του Αγίου Όρους.

Κατανομή περιεχομένου του άρθρου 105 συντάγματος

Παράγραφοι:

1.
 - I. Ορισμός της περιοχής του Αγίου Όρους.
 - II. Παροχή αυτοδιοίκησης από την κυρίαρχη ελληνική πολιτεία.
 - III. Υπαγωγή στην πνευματική δικαιοδοσία του οικουμενικού πατριαρχείου.
 - IV. Αυτοδίκαιη κτήση της ελληνικής ιθαγένειας για όλους τους αγιορείτες μοναχούς και δοκίμους.

Κατανομή περιεχομένου του άρθρου 105 συντάγματος (2)

2.
 - I. Καθορισμός του τρόπου διοίκησης του Αγίου Όρους.
 - II. Θέσπιση του αναπαλλοτρίωτου του εδάφους του.
 - III. Απαγόρευση μεταβολής του διοικητικού συστήματος, του αριθμού των μονών και της τάξης τους μεταξύ του ή σε σχέση με τα εξαρτήματά τους.
 - IV. Απαγόρευση εγκαταβίωσης ετερόδοξων ή σχισματικών.
3.
 - I. Διαδικασία κατάρτισης του καταστατικού χάρτη.

Κατανομή περιεχομένου του άρθρου 105 συντάγματος (3)

4.

- I. Καθιέρωση εποπτείας του οικουμενικού πατριαρχείου για τα πνευματικά ζητήματα και του κράτους για τα διοικητικά.
- II. Ανάληψη ευθύνης για τη διαφύλαξη δημόσιας τάξης και ασφάλειας από την πολιτεία.

5.

- I. Άσκηση των κρατικών εξουσιών από τον διοικητή του Αγίου Όρους.
- II. Άσκηση δικαστικής εξουσίας από τις μοναστηριακές αρχές και την Ιερή Κοινότητα.
- III. Τελωνιακά και φορολογικά πλεονεκτήματα του Αγίου Όρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η διοικητική οργάνωση του Αγίου Όρους

Οι είκοσι μονές

Το σύνταγμα καθιερώνει στο α. 105, § 1 την αυτοδιοίκηση του Αγίου Όρους. Αυτή ασκείται σε πρώτο βαθμό από τις είκοσι μονές και σε δεύτερο από την ιερή κοινότητα. Οι είκοσι μονές σύμφωνα με την τάξη που αναφέρονται στο α. 1 καταστατικού χάρτη Αγίου Όρους είναι:

1. Μεγίστης Λαύρας
2. Βατοπεδίου
3. Ιβήρων
4. Χιλιανδαρίου
5. Διονυσίου
6. Κουτλουμουσίου
7. Παντοκράτορος
8. Ξηροποτάμου
9. Ζωγράφου
10. Δοχειαρίου

Οι είκοσι μονές (2)

11. Καρακάλλου
12. Φιλοθέου
13. Σίμωνος Πέτρας
14. Αγίου Παύλου
15. Σταυρονικήτα
16. Ξενοφώντος
17. Γρηγορίου
18. Εσφιγμένου
19. Ρωσικού
20. Κωνσταμονίτου.

- Οι μονές αυτές χαρακτηρίζονται στο ίδιο άρθρο ως κυριαρχικές, βασιλικές, πατριαρχικές και σταυροπηγιακές.

Η οργάνωση των μονών

- Οι μονές διακρίνονται σε κοινόβιες και ιδιόρρυθμες (α. 84 καταστατικού χάρτη Αγίου Όρους).
- Απαγορευόταν η μετατροπή κοινόβιας μονής σε ιδιόρρυθμη, επιτρεπόταν όμως το αντίθετο αν αποφασιζόταν από την απόλυτη πλειοψηφία των αδελφών της μονής.
- Η προϋπόθεση αυτή πληρώθηκε σταδιακά από τις μονές Μεγίστης Λαύρας, Βατοπεδίου, Ιβήρων, Χιλιανδαρίου, Παντοκράτορος, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου και Σταυρονικήτα που κατά τη σύνταξη του καταστατικού χάρτη ήταν ιδιόρρυθμες.
 - Το 1992 όλες οι κυρίαρχες μονές τελούν υπό κοινοβιακό καθεστώς.

Η νομική τους προσωπικότητα

Ούτε το νομοθετικό διάταγμα ούτε ο καταστατικός χάρτης Αγίου Όρους περιέχουν ρητή διάταξη.

- Η εκτίμηση είναι ότι οι μονές έχουν νομική προσωπικότητα δημοσίου δικαίου και ασκούν ως κυρίαρχες τη διοικητική εξουσία τόσο στην εσωτερική τους διοίκηση όσο και στη διοίκηση των εξαρτημάτων τους.

Τα εξαρτήματα των μονών

Ως εξαρτήματα χαρακτηρίζονται στα α. 1, § 2 και α. 126 καταστατικού χάρτη Αγίου Όρους οι σκήτες, τα κελιά, οι καλύβες, τα ησυχαστήρια και τα καθίσματα.

Η παραχώρηση της αυτοδιοίκησης και των προνομίων

- Πραγματοποιήθηκε από την ελληνική πολιτεία στο πλαίσιο του σεβασμού της προς την ορθόδοξη εκκλησία γενικώς και ειδικότερα προς την παράδοση της οποίας οι αγιορείτες υπήρξαν θεματοφύλακες.
- Η παραχώρηση της αυτοδιοίκησης όπως επίσης και σειράς προνομίων προς το Άγιο Όρος δεν αποτέλεσαν τη συνέπεια κάποιας δέσμευσης της πολιτείας ως διαδόχου του Οθωμανικού κράτους.
 - Τα διάφορα διοικητικά, δημοσιονομικά και άλλα προνόμια που απέλαβε η μοναστική πολιτεία είχαν παραχωρηθεί πρώτα από το Βυζαντινό αυτοκράτορα κι αργότερα από το Σουλτάνο, όχι προς κάποιο ξένο κράτος ή μέρος ξένου κράτους αλλά προς δικούς τους υπηκόους, χωρίς την παραμικρή μείωση της αντίστοιχης κρατικής κυριαρχίας.

Μοναστηριακές αρχές

- Βασικά πρόσωπα για τη συγκρότηση των συλλογικών διοικητικών οργάνων στις μονές είναι οι προϊστάμενοι. Ο αριθμός τους σε κάθε μονή ορίζεται από τον εσωτερικό της κανονισμό. Η ανάδειξή τους όποτε κενωθεί θέση γίνεται με εκλογή από τους άλλους προϊσταμένους της μονής χωρίς ανάμειξη της υπόλοιπης αδελφότητας.
- Το αξίωμα είναι ισόβιο εφόσον δεν μεσολαβήσει καταδίκη με συνέπεια την έκπτωση από αυτό. Η εκλογή διενεργείται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός κάθε μονής.
- Τα προσόντα αναφέρονται στο α. 108 καταστατικού χάρτη με γενικό τρόπο (χρηστότητα ήθους, ανεπίληπτος βίος, διοικητική ικανότητα κλπ).
- Στις συνάξεις οι προϊστάμενοι παίρνουν το λόγο με ιεραρχική τάξη και διατυπώνουν ελεύθερα τις απόψεις τους, μέσα στα όρια που επιβάλλει η ευπρέπεια.

Διοικητικά όργανα

- Σύμφωνα με το α. 111 οι μονές διοικούνται από τον ηγούμενο, την επιτροπή και την γεροντία, δηλαδή τη σύναξη των προϊσταμένων.
 - Η επιτροπή είναι ένα όργανο διμελές ή τριμελές ανάλογα με τον εσωτερικό κανονισμό κάθε μονής που εκλέγεται κάθε χρόνο από τη γεροντία μεταξύ των μελών της.
 - Ο ηγούμενος είναι αιρετός και εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία από όλα τα μέλη της αδελφότητας που έχουν τη μοναχική ιδιότητα από 6 τουλάχιστον χρόνια, ανεξάρτητα από τον τόπο της κουράς, μέσα ή έξω από το Άγιο Όρος. Η εκλογή πραγματοποιείται ύστερα από πρόσκληση της γεροντίας, σε δύο στάδια:
 1. επιλέγονται από κατάλογο υποψηφίων δύο πρόσωπα μεταξύ των οποίων στο
 2. εκλέγεται ο ηγούμενος.
- Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση μεταξύ των δύο.

Τα προσόντα του ηγούμενου

- Εκλόγιμοι είναι καταρχήν οι πατέρες της μονής. Τα προσόντα είναι κατά το α. 112 καταστατικού χάρτη:
 1. χρηστό ήθος, σταθερή ευσέβεια, ανεπίληπτη διαγωγή.
 - Το α. 116 αποκλείει τους καταδικασμένους σε οποιαδήποτε ποινή για κατάχρηση μοναστηριακής περιουσίας εγκύκλια και εκκλησιαστική παιδεία και διοικητική ικανότητα.
 2. ηλικία 40 τουλάχιστον ετών
 3. μοναχική κουρά στο Άγιο Όρος με προτίμηση όσων είναι γραμμένοι στο μοναχολόγιο της μονής από δεκαετίας.
- Αν κανένας στη μονή δεν έχει τις παραπάνω προϋποθέσεις τότε επιτρέπεται η μετάκληση μοναχού άλλης μονής.

Τα καθήκοντα του ηγούμενου

- Ο ηγούμενος εκπροσωπεί τη μονή δικαστικώς και εξωδίκως.
- Στην αποκλειστική του δικαιοδοσία ανήκει η πνευματική εξουσία πάνω στους αδελφούς της μονής. Ασκώντας τη διοικητική εξουσία ο ηγούμενος είναι υποχρεωμένος να συμπράττει με την επιτροπή κατά τη διαχείριση των υποθέσεων της μονής στα πλαίσια που διαγράφει το α. 90 καταστατικού χάρτη Αγίου Όρους.

Ο ρόλος της γεροντίας

- Σε γενικότερης φύσης ζητήματα αποφασιστική αρμοδιότητα έχει η γεροντία των αποφάσεων της οποίας ηγούμενος και επιτροπή αποτελούν την εκτελεστική αρχή.
- Στα γενικότερα θέματα ανήκουν μεταξύ άλλων η σύναψη συμβάσεων που δεσμεύουν τη μονή, οι δικαστικές υποθέσεις και ο διορισμός δικηγόρων.
- Κάθε μονόπλευρη πράξη ενός από τα δύο όργανα, επιτροπής ή ηγουμένου, είναι άκυρη και οι διαφωνίες που προκύπτουν ανάμεσά τους επιλύονται από τη γεροντία.
- Ο ηγούμενος είναι ισόβιος σύμφωνα με το α. 115 καταστατικού χάρτη, είναι όμως δυνατή η παύση του εξαιτίας παρεκτροπών ή για ανεπάρκεια στην εκτέλεση των καθηκόντων του, με απόφαση της γεροντίας ύστερα από έγγραφη συγκατάθεση της πλειοψηφίας των αδελφών της μονής που έχουν δικαίωμα ψήφου.

Τα εξαρτήματα

- Τα μοναστικά καθιδρύματα διακρίνονται σε κυρίαρχες μονές και σε εξαρτήματα μονών.
- Η διαβίωση στα εξαρτήματα αποτελεί μορφή αναχωρητικού βίου, γι' αυτό:
 - υποστηρίζεται για χάρη της ηθικής τελειώσεως
 - περιορίζεται για να μην υπάρξουν εκτροπές και γίνει μέσο για επιδίωξη άλλων σκοπών.
- Τα εξαρτήματα έχουν απόλυτη εξάρτηση από την οικεία κυρίαρχη μονή που την παγιώνει το σύνταγμα απαγορεύοντας κάθε μεταβολή της μεταξύ τους θέσης (α. 105, § 2 συντάγματος, α.3 καταστατικού χάρτη Αγίου Όρους). Επίσης απαγορεύεται η μετατροπή εξαρτήματος σε άλλο ανώτερης τάξης (α. 133 καταστατικού χάρτη).
- Για κάθε οικοδομική εργασία στα εξαρτήματα απαιτείται άδεια της μονής αν πρόκειται για επισκευή και της ιερής κοινότητας αν πρόκειται για νέα οικοδομή ή επέκταση του κτηρίου.
- Σε όλα τα εξαρτήματα εκτός από τις σκήτες, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του δικαιούχου ή των δικαιούχων μοναχών, καθορίζονται με τα καλούμενα ομόλογα που εκδίδουν οι κυρίαρχες μονές.

Οι σκήτες

- Η σκήτη είναι ένα άθροισμα κελιών, καλυβών ή και μικρότερων οικημάτων όπως ησυχαστηρίων ή καθισμάτων που αρχικά χτίστηκαν κατά το υπόδειγμα της Λαύρας γύρω από το ενδιαίτημα παλαιότερου ασκητή, με ναό στη μέση, το Κυριακό.
- Οι σκήτες διακρίνονται σε κοινόβιες και ιδιόρρυθμες καμιά διάταξη δεν επιβάλλει αμετάβλητη διατήρηση αυτού του καθεστώτος, ούτε απαγορεύεται ρητά η μεταβολή του τύπου της σκήτης.
 - Λόγω αντιθέσεως προς γενικότερο αγιορείτικο πνεύμα, θα πρέπει να αποκλειστεί η μετατροπή κοινόβιας σκήτης σε ιδιόρρυθμη όχι όμως και το αντίθετο.
 - Ως προς την τηρητέα διαδικασία σ' αυτή την περίπτωση θα ήταν δυνατό με βάση το α. 143 καταστατικού χάρτη να γίνει ανάλογη εφαρμογή του α. 85, έκδοση πατριαρχικού σιγιλλίου μετά από σχετική απόφαση της οικείας κυρίαρχης μονής και έγκριση της ιεράς κοινότητας.

Η λειτουργία των σκητών

- Η λειτουργία τους διέπεται από εσωτερικό κανονισμό που εγκρίνεται από την κυρίαρχη μονή. Τη διοίκηση ασκούν ο Δικαίος, οι σύμβουλοι και η σύναξη των γερόντων.
- Ο Δικαίος πρέπει να προέρχεται από τους γέροντες των καλυβιών και να διαθέτει τα γνωστά για τα αγιορειτικά όργανα προσόντα, ευσέβειας και διοικητικής ικανότητας. Εκλέγεται για ετήσια θητεία από τους γέροντας κάθε Μάιο σύμφωνα με τη διαδικασία α. 151 καταστατικού χάρτη.
- Οι σύμβουλοι σε κάθε σκήτη είναι δύο ή τέσσερεις. Οι μισοί εκλέγονται όπως και ο Δικαίος και οι υπόλοιποι ορίζονται από την κυρίαρχη μονή.
- Οι κύριες αρμοδιότητες του Δικαίου είναι η τήρηση της εσωτερικής τάξης, η συμβιβαστική επίλυση τυχόν διαφορών, η διαφύλαξη των κειμηλίων κλπ. Έχει υποχρέωση συνεργασίας με τους συμβούλους και κάθε μονόπλευρη έξω από τα συνηθισμένα καθήκοντά του ενέργεια πάσχει ακυρότητα.
- Η σύναξη των γερόντων έχει αρμοδιότητα για τις σπουδαίες υποθέσεις της σκήτης αλλά οι αποφάσεις της υπόκεινται στην έγκριση της μονής.

Το κελί

- Το κελί είναι αγροτικό οίκημα όπου ασκείται ένας μοναχός, ο γέροντας του κελιού, που πρέπει να έχει ήδη εξοικειωθεί με τη μοναχική ζωή ως μέλος της αδελφότητας της κυρίαρχης μονής, ιδιότητα που τη διατηρεί και μετά την εγκατάστασή του στο κελί.
- Ο γέροντας αυτός μπορεί να ακολουθείται από δύο ακόμα μοναχούς που αποτελούν τη συνοδεία του. Η ομάδα είναι δυνατόν να συμπληρωθεί με την πρόσληψη τριών το πολύ δοκίμων ή υποτακτικών ώστε ο αριθμός των κατοίκων του κελιού να μην ξεπερνά τους έξι.
- Τα κελιά παραχωρούνται από την κυρίαρχη μονή με ειδικά έγγραφα που ονομάζονται ομόλογα.

Τα υπόλοιπα εξαρτήματα

- Οι καλύβες, τα ησυχαστήρια, και τα καθίσματα είναι εξαρτήματα μικρότερης σημασίας που ασκείται κατά κανόνα ένας μόνο μοναχός.
- Το μετόχι είναι εξάρτημα που έχει διαφορετική προέλευση και προορισμό. Η έννοιά του στο αγιορειτικό δίκαιο αποκλίνει σε σχέση με την αντίστοιχη της εκκλησίας της Ελλάδας.
- Από και με την περιέλευση σε μονή του Αγίου Όρους ακινήτου που βρίσκεται μακριά από αυτήν συνιστάται μετόχι.

Ιερά Κοινότητα

- Η ιερά κοινότητα είναι το δευτεροβάθμιο όργανο αυτοδιοίκησης του Αγίου Όρους. Είναι σώμα διαρκές, που εδρεύει στις Καρυές και αποτελείται από τους αντιπροσώπους των 20 κυρίαρχων ιερών μονών. Η ανάδειξή τους γίνεται με εκλογή βάσει του εσωτερικού κανονισμού κάθε μονής, το αργότερο μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο της χρονιάς.
- Η θητεία των αντιπροσώπων είναι ετήσια με απεριόριστη δυνατότητα επανεκλογής. Εκλόγιμοι είναι όσοι μοναχοί έχουν συμπληρώσει το 30^ο έτος της ηλικίας και διακρίνονται για σύνεση και ανεπίληπτο βίο. Η ύπαρξη εκκλησιαστικής μόρφωσης και εγκύκλιας παιδείας αποτελεί πρόσθετο προσόν.
- Η αντιπρόσωποι διαμένουν μόνιμα στις Καρυές και οφείλουν να μετέχουν τακτικά στις συνεδριάσεις του σώματος. Η αδικαιολόγητη απουσία τους επισύρει, μετά την κλήση τους σε απολογία, διάφορες κυρώσεις, από επίπληξη μέχρι αίτηση αντικατάστασης από τη μονή τους.
- Άρνηση της μονής να προβεί στην αντικατάσταση μπορεί να οδηγήσει στην απαγόρευση αποστολής αντιπροσώπου για ένα διάστημα τριών ως έξι μηνών.

Τα μέλη της ιεράς κοινότητας

- Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος ο αντιπρόσωπος αναπληρώνεται από άλλο μοναχό της μονής ή από αντιπρόσωπο άλλης μονής, ύστερα από απόφαση της οικείας μονής που γνωστοποιείται στην ιερά κοινότητα.
- Δεν χωρεί αναπλήρωση στην άσκηση δικαστικών αρμοδιοτήτων.
- Απαγορεύεται η σύγχρονη αναπλήρωση από τον ίδιο αντιπρόσωπο δύο απόντων συναδέλφων του.
- Οι αντιπρόσωποι είναι απόλυτα ίσοι μεταξύ τους και μόνο οι θέσεις τους στη συνεδρίαση ανταποκρίνονται στην ιεραρχική τάξη των μονών.
- Πριν από τη συζήτηση οφείλουν να ενημερώνουν τις μονές τους για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.
 - Δεσμεύονται από τις οδηγίες τους εφόσον πρόκειται για ζητήματα διοικητικά.
 - Στην άσκηση των δικαστικών καθηκόντων τους είναι αδέσμευτοι, κρίνουν κατά συνείδηση.

Διαδικασία συζήτησης

- Η ιερά κοινότητα συνεδριάζει τακτικά τρεις φορές την εβδομάδα και έκτακτα όποτε παρουσιαστεί ανάγκη. Οι λεπτομέρειες διεξαγωγής των συνεδριάσεων καθορίζονται από εσωτερικό κανονισμό που προβλέπεται στο α. 17 καταστατικού χάρτη Αγίου Όρους. Σε εκτέλεση αυτής της διάταξης συντάχθηκε ο κανονισμός της 23/9/-7/10/1931.
- Τη σειρά συζητήσεως των θεμάτων καθορίζει η ημερήσια διάταξη που καταρτίζεται και διανέμεται από την ιερά επιστοασία μια μέρα πριν από τη συζήτηση. Σε επείγουσες περιπτώσεις μπορεί η ιερά κοινότητα να προτάξει τη συζήτηση ενός θέματος.
- Η συζήτηση διευθύνεται χωρίς δυνατότητα αναπλήρωσης από τον πρωτεπιστάτη που έχει και την ευθύνη για τη διατήρηση της τάξης, με τη δυνατότητα να φτάσει με άδεια της σύναξης μέχρι την αποβολή παρεκτρεπόμενου αντιπροσώπου.
 - Αν ένας αντιπρόσωπος αποβληθεί 2 φορές αντικαθίσταται υποχρεωτικά από τη μονή του.

Απαρτία της ιεράς κοινότητας

- Η ιερά κοινότητα έχει απαρτία αν παραβρίσκονται τα 2/3 από τα μέλη της, 14 αντιπρόσωποι. Η νόμιμη απαρτία διατηρείται αν για οποιονδήποτε λόγο απομακρυνθούν αντιπρόσωποι στη διάρκεια μιας συνεδρίασης εφόσον οι υπολειπόμενοι είναι τουλάχιστον 11.
- Στις συνεδριάσεις εφόσον κληθεί, μπορεί να παρίσταται με συμβουλευτική ψήφο ο διοικητής του Αγίου Όρους. Η πρόσκλησή του είναι υποχρεωτική αν ζητηθεί από 8 τουλάχιστον αντιπροσώπους.

Βιβλιογραφία

1. Σύνταγμα της Ελλάδας
2. Καταστατικός χάρτης του Αγίου Όρους

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

